

DAVACI : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanlığı

VEKİLİ : Av. Zühal SİRKEÇİOĞLU DÖNMEZ
UETS adresi vardır.

DAVALI : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

VEKİLİ : Av. [REDACTED]
[REDACTED]

DAVANIN KONUSU : 01/03/2022 tarih 31765 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Maden Yönetmeliği'nde Değışiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile eklenen Maden Yönetmeliğinin 115. maddesinin 4. fıkrasının iptali istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI :

Dava konusu düzenlemenin; Anayasanın 45. maddesine aykırı bir düzenleme olduğu, tapuda zeytinlik olarak kayıtlı alanların madencilik faaliyetlerine açılması sonucunu doğuracağı ve binlerce yıllık zeytinlik alanlarda var olan tarihi, kültürel, ekonomik ve turistik değerlere zarar vereceği ileri sürülmüştür.

3573 sayılı Zeytinciliğin İslahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun'un 20. maddesi uyarınca, zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 km mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegatatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamayacağı ve iş letilemeyeceği, nitekim Danıştay Sekizinci Dairesinin daha önce de bu yönde kararının bulunduğu, Maden Kanunu'nda bulunmayan bir yetkinin dava konusu Yönetmelikle verildiği, yasa ile düzenlenmesi gereken bir konunun yönetmelikle düzenlenmiş olmasının Anayasa'ya aykırı olduğu öne sürülmüştür.

DAVALININ SAVUNMASI :

Anayasanın 124. maddesi uyarınca yönetmelik çıkarma yetkisinin kullanılmasında kamu hukuku yönünden herhangi bir engel bulunmadığı, yeni ekonomik ve sosyal gelişmeler ile birlikte ülkenin artan enerji ihtiyacının öncelikle yerli kaynaklardan karşılanması ve bu yöndeki faaliyetlerin zeytinlik alanlarda kayıp yaşanmadan, dengeli bir biçimde sürdürülmesi amacıyla dava konusu Yönetmeliğin yayınlandığı savunulmaktadır.

Zeytinlik sahaların düzenleme altına alındığı 3573 sayılı Zeytinciliğin İslahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun'un yürürlüğe girdiği 1939 yılında zamanın şartları dahilinde yurt çapında bulunan yabancı zeytinlerin aşılattırılması ve bu suretle zeytin ve zeytinyağı üretiminin artırılarak ülke ekonomisine katkı sağlanmasını temin ve teşvik maksadıyla hazırlandığı, enerji kaynaklarına duyulan ülke gereksiniminin de kamu yararına haiz olduğu, enerji kaynaklarının günlük yaşamın ve üretimin en önemli yapı taşı olduğu, enerjinin kesintisiz, güvenilir ve en uygun şekilde temini ve bu faaliyetlerin uygun fiyatlarla sağlanabilmesi gerektiği

T.C.
DANIŞ TAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2022/3215
Karar No : 2024/2503

belirtilmektedir.

Dava konusu düzenlemenin 3573 sayılı Zeytinciliğ in Islahı ve Yabanilerinin Aş ılatırılması Hakkında Kanuna aykırı olmadığı, düzenlemede zeytin alanlarının daraltılması değil zeytin ağ açlarının taşınmasının söz konusu olduğu, zeytin ağ açlarının taşınmasının zeytin sahasının daraltılması anlamına gelmediği, sahanın taşınmasının mümkün olmadığı durumlarda ise madencilik faaliyeti bitiminde sahanın rehabilite edilerek eski hale getirileceğinin taahhüt edilmesinin zorunlu olduğu ve böylelikle zeytin alanlarının daraltılmasının önüne geçildiği belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuş tur.

DANIŞ TAY TETKİK HÂKİMİ : Zeynep YILDIRIM

DÜŞ ÜNCESİ _____ : Dava konusu düzenleyici iş lemin iptali gerektiği düşünölmektedir.

DANIŞ TAY SAVCISI _____ : Mesude GÜNDÜZ

DÜŞ ÜNCESİ _____ : Dava, 01/03/2022 tarihli 31765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maden Yönetmeliğ inde Değ iş iklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğ in 1. maddesi ile asıl Yönetmeliğ in 115. maddesine eklenen 4. fıkranın iptali istemiyle açılmış tır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalış anların korunması" baş lığ ını taş ıyan 45. maddesinde; Devletin, tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dış ı kullanılmasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğ raş anların iş letme araç ve gereçlerinin ve diğ er girdilerinin sağ lanmasını kolaylaş tıracağı ; "Yönetmelikler" baş lığ ını taş ıyan 124. maddesinde; Cumhurbaş kanı, bakanlıklar ve kamu tüzel kiş ilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaş kanlığ ı kararlarının uygulanmasını sağ lamak üzere ve bunlara aykırı olmamak ş artıyla, yönetmelikler çıkarabilecekleri kurala bağ lanmış tır.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Madencilik faaliyetlerinde izinler" baş lıklı 7. maddesinin 7. fıkrasında; "Madencilik faaliyeti yapılan alanların, izne tabi alan olmaları halinde, ilgili olduğu kanun hükümlerine göre gerekli izinlerin alınması zorunludur. Ancak, Genel Müdürlükçe iş letme ruhsatı verildikten sonra, iş letme ruhsat alanının diğ er kanunlara göre izne tabi alan haline gelmesi durumunda ilgili kanunların öngördüğü yükümlölüklerin yerine getirilmesi suretiyle kazanılmış haklar korunarak faaliyetler sürdürölür. Diğ er kanunlara göre izne tabi alanlar, Genel Müdürlüğ ün görüş ü alınarak belirlenir. " hükmü yer almış tır.

3573 sayılı Zeytinciliğ in Islahı, Yabanilerinin Aş ılatırılması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, aş ılı zeytinlerin bakım, tımar ve toplanma ve sıklarının kökletme ve yeniden fidan dikme suretiyle meydana getirilecek zeytinliklerin tesis ve yetiş tirme, yabancı zeytinliklerin açma ve aş ılama iş lerinin Tarım ve Köyiş leri Bakanlığ ı'nın (Tarım ve Orman Bakanlığ ı) direktifi altında yapılacağı ; 2. maddesinde, orman sınırları dış ında bulunan ve Devletin hüküm ve tasarrufunda olan yabancı zeytinlik, Antep fıstığ ı ve harnupluklar ve her nevi sakız neveleri ile orman sınırları dış ında olup da 17/10/1983 tarih ve 2924 sayılı Kanun kapsamında bulunmayan zeytin yetiş tirmeye elveriş li fundalık ve makiliklerin Tarım ve Orman Bakanlığ ınca tespit edilip

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2022/3215

Karar No : 2024/2503

haritalandırılacağı; 3. maddesinde de, bu alanlarda yabancı zeytin, fıstıklık ve **harnupluk** ile sakız neveleri olan menengiç, buttum, yabancı sakız, Filistin sakızı ağaçlarını aş ilayıp yetiş tirecekler ile zeytin yetiş tirmeye elverişli fundalık ve makilik alanlarda gerekli temizlemeyi yapıp zeytin dikim alanları meydana getireceklerin, dilekçe ile arazinin bulunduğu en büyük mülki amire baş vuracakları, baş vuranlar arasında Bakanlıkça belirlenecek esas ve öncelik sırasına göre seçilen kişilerden, bu işlemleri yerine getireceklerine dair bir yükümlülük belgesi alınacağı, fidan dikecek olanlara devletçe maliyet bedeli üzerinden zeytin fidanı sağlanacağı, beş yıl süre ile taşınmazın gayesine uygun olarak kullanıldığı Tarım ve Orman Bakanlığıınca tespit edilenlere mahallin en büyük mülki amiri tarafından tapularının devredileceği, bu yolla verilen taşınmazların hiçbir şekilde verilmiş amacı dışında kullanılamayacağı, bu taşınmazların; miras dahil hiçbir şekilde bölünemeyeceği, verilmiş tarihindeki yüzölçümünün hiçbir şekilde küçültülemeyeceği, aksi takdirde Hazinece geri alınacağı, bu hususlarda taşınmaz siciline gerekli işlemlerin verileceği, bu maddeye göre verilen süre içinde aşılama, temizleme, dikim ve bakım işlemleri yapılmamış olursa verilen iznin Bakanlıkça resen iptal edileceği kurallarına yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un 17. maddesinin 1. fıkrasında, Devletin; zeytinciliğin islahı, yeni zeytin dikim alanlarının tespiti, zeytin dikim ve yetiş tirilmesinin teşviki ile verimin artırılması, hastalık ve zararlılarla mücadele ile ürün elde etmekte masrafları azaltıcı araç ve gereçlerin imal ve ithalinde gerekli kolaylıkları sağlayacağı; 20. maddesinde ise, zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegatatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamayacağı ve işletilemeyeceği; bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmelerinin yapımı ve işletilmesinin Tarım ve Orman Bakanlığının iznine bağlı olduğu, zeytincilik sahalarının daraltılamayacağı, ancak, belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalarının imar hudutları kapsamı içine alınması hâlinde altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam yapılaşmanın, zeytinlik alanının % 10'unu geçemeyeceği, bu sahalardaki zeytin ağaçlarının sökülmesinin Tarım ve Orman Bakanlığının fenni gerekçeye dayalı iznine tabi olduğu; bu iznin verilmesinde, Tarım ve Orman Bakanlığınca bağlı araştıрма enstitülerinin ve mahallinde varsa ziraat odasının uygun görüşünün alınacağı; bu hâlde dahi kesin zaruret görülmeyen zeytin ağacının kesilemeyeceği ve sökülemeyeceği; izinsiz kesenler veya sökenlere ağaç başına altmış Türk Lirası idarî para cezası verileceği kuralları yer almıştır.

Dava konusu Yönetmelik değişikliği ile 21/09/2017 tarihli ve 30187 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Maden Yönetmeliğinin "Tarım arazilerinde madencilik faaliyetleri" başlıklı 115. maddesine eklenen 4. fıkrasında; "Ülkenin elektrik ihtiyacını karşılamak üzere yürütülen madencilik faaliyetlerinin tapuda zeytinlik olarak kayıtlı olan alanlara denk gelmesi ve faaliyetlerin başka alanlarda yürütülmesinin mümkün olmaması durumunda madencilik faaliyeti yürütecek kişinin faaliyetlerin bitiminde sahayı rehabilite ederek eski hale getireceğini taahhüt etmesiyle birlikte Genel Müdürlük tarafından belirlenen çalışma takvimi içerisinde zeytin sahasının madencilik faaliyeti yürütülecek kısmının taşınmasına, sahada madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inşa edilmesine kamu yararı dikkate alınarak Bakanlıkça izin verilebilir. Zeytin sahasının taşınmasının mümkün olmadığı durumlarda sahada madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inşa edilmesine kamu

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2022/3215

Karar No : 2024/2503

yararı dikkate alınarak Bakanlıkça izin verilebilmesi için madencilik faaliyeti yürütecek kişinin madencilik faaliyetleri bitiminde sahayı rehabilite ederek eski hale getireceğini ve Tarım ve Orman Bakanlığı inca uygun görülecek alanda dikim normlarına uygun, faaliyet yürütülecek saha ile eş değer büyüklükte zeytin bahçesi tesis edeceğini taahhüt etmesi zorunludur. Bu fıkra kapsamında zeytin sahasının taşınmasına ilişkin tüm masraflardan ve zeytin sahasının taşınmasından kaynaklanan tüm taleplerden madencilik faaliyeti yürütmesi yönünde lehine karar verilen kişiyi sorumludur. Bu fıkra kapsamında zeytin sahasının taşınmasına ilişkin usul ve esaslar Tarım ve Orman Bakanlığının uygun görüşü alınarak Bakanlıkça, zeytin bahçesi tesis edilmesine ilişkin usul ve esaslar Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenir." düzenlemesi yer almaktadır.

Dava konusu Yönetmelik değişikliği ile ülkenin elektrik ihtiyacını karşılamak üzere yürütülen madencilik faaliyetlerinin tapuda zeytinlik olarak kayıtlı olan alanlara denk gelmesi halinde faaliyetlerin başka alanlarda yürütülmesinin mümkün olmadığı durumda madencilik faaliyeti bitiminde sahanın rehabilite edileceğine ve eski hale getirileceğine ilişkin taahhütte bulunulması halinde zeytin sahasının madencilik faaliyeti yürütülecek kısmının taşınmasına, sahada madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inşa edilmesine kamu yararı dikkate alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca izin verileceği düzenlenmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. maddesinin 7. fıkrasında, madencilik faaliyeti yapılan alanların, izne tabi alan olmaları halinde, ilgili olduğu kanun hükümlerine göre gerekli izinlerin alınmasının zorunlu olduğu kurala bağlanmış, 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanununun 20. maddesinde ise; zeytinlik sahalalarının daraltılması, zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegetatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılması ve işletilmesi yasaklanmıştır.

Bu durumda, zeytinlik sahalarda yürütülecek madencilik faaliyetleri bakımından 3213 sayılı Kanun'un 7. maddesinde, "ilgili kanun hükümleri" şeklinde yapılan atfın 3573 sayılı Kanun hükümlerine yönelik olduğu ve ayrı bir yasal düzenleme yapılmadığı sürece zeytinlik sahalarda madencilik faaliyetlerinin ancak anılan Kanun hükümlerine çerçevesinde yürütülebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

3573 sayılı Kanun ise zeytinlik sahalarla ilgili olarak sadece; Tarım ve Orman Bakanlığının izni ile zeytinyağı fabrikaları ve küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmelerinin yapımı ve işletilmesine izin vermiş, zeytinlik sahalaların daraltılamayacağı kuralının istisnası olarak belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalaların imar hudutları içine alınması halinde altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam zeytinlik alanının en fazla yüzde onu kadarlık kısmının yapılaşmaya açılması imkanı getirilmiş, bu sahalardaki zeytin ağaçlarının sökülmesi Tarım ve Orman Bakanlığının fenni gerekçeye dayalı iznine tabi kılınmıştır.

Dava konusu Yönetmelik değişikliği ile gerek Maden Kanununda yer alan ilgili kanun hükümlerine göre alınacak izinleri zorunlu tutan hüküm gerekse Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun ile getirilen yasaklama ve sınırlandırmalar göz ardı edilerek, zeytinlik alanlardaki zeytinlerin sökülüp taşınması, başka yere dikilmesi, taşınmanın mümkün olmaması halinde ise doğrudan madencilik faaliyetine başlanılarak faaliyetin sonunda

T.C.
DANIŞ TAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2022/3215

Karar No : 2024/2503

sahanın rehabilite edilip eski haline getirilmesi yönünde madencinin vereceği taahhütname ve davalı bakanlığın izni, bu alanlarda madencilik faaliyeti yürütülmesi için yeterli görülmüş tür.

3573 sayılı Zeytinciliğin İslahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun uyarınca korunma altında bulunan zeytinlik sahalardaki faaliyetlerin Kanun ile düzenlenmesi gerektiğinden davalı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın bu alanı yönetmelik ile düzenleme yetkisi bulunmamaktadır.

Bu açıklamalar karşısında, Maden Kanununda madencilik faaliyetleri için, ilgili kanun hükümlerine yapılan atıf ve 3573 sayılı Kanun ile getirilen sınırlamalar ve yasaklamaların Yönetmelikle ortadan kaldırılması mümkün olmadığından, 3213 sayılı Kanunda ya da 3573 sayılı Kanunda değ iş iklim yapılmaksızın dava konusu Yönetmelik değ iş iklimi ile zeytinlik alanlarda madencilik faaliyetine davalı İdarenin izni ve madencinin taahhütnamesi ile olanak sağ layan düzenlemede hukuka uyarlık görülmemiş tir.

Açıklanan nedenlerle, 01/03/2022 tarihli 31765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Maden Yönetmeliğ inde Değ iş iklim Yapılmasına Dair Yönetmeliğ in 1. maddesi ile asıl Yönetmeliğ in 115. maddesine eklenen 4. fıkranın iptaline karar verilmesi gerektiğ i düş ünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danış tay Sekizinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, Danış tay Başkanlık Kurulunun 19/07/2023 tarihli ve 2023/33 sayılı kararı ile zeytincilik ile ilgili mevzuattan kaynaklanan uyuş mazlıkların çözümünün Dairemizin görev alanında olduğ una karar verildiğ inden iş in esasına geçilmiş tir.

HUKUKİ SÜREÇ :

Dava; 01/03/2022 tarih ve 31765 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğ e giren Maden Yönetmeliğ inde Değ iş iklim Yapılmasına Dair Yönetmeliğ in iptali istemiyle açılmış tir.

Dava konusu Yönetmelik değ iş iklimi ile 21/09/2017 tarihli ve 30187 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğ e giren Maden Yönetmeliğ inin "Tarım arazilerinde madencilik faaliyetleri" baş lıklı 115. maddesine eklenen 4. fıkrasında; "(4) (Ek:RG-01/3/2022-31765) Ülkenin elektrik ihtiyacını karşı lamak üzere yürütülen madencilik faaliyetlerinin tapuda zeytinlik olarak kayıtlı olan alanlara denk gelmesi ve faaliyetlerin baş ka alanlarda yürütülmesinin mümkün olmaması durumunda madencilik faaliyeti yürütecek kiş inin faaliyetlerin bitiminde sahayı rehabilite ederek eski hale getireceğ ini taahhüt etmesi ş artıyla Genel Müdürlük tarafından belirlenen çalış ma takvimi içerisinde zeytin sahasının madencilik faaliyeti yürütülecek kısmının taş inmasına, sahada madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inş a edilmesine kamu yararı dikkate alınarak Bakanlıkça izin verilebilir. Zeytin sahasının taş inmasının mümkün olmadığı durumlarda sahada madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inş a edilmesine kamu yararı dikkate alınarak Bakanlıkça izin verilebilmesi için madencilik faaliyeti yürütecek kiş inin madencilik faaliyetleri bitiminde sahayı rehabilite ederek eski hale getireceğ ini ve Tarım ve Orman Bakanlığ ınca uygun görülecek alanda dikim normlarına uygun, faaliyet yürütülecek saha ile eş değ er büyüklükte zeytin bahçesi tesis edeceğ ini taahhüt

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2022/3215

Karar No : 2024/2503

etmesi zorunludur. Bu fıkra kapsamında zeytin sahasının taşınmasına ilişkin tüm masraflardan ve zeytin sahasının taşınmasından kaynaklanan tüm taleplerden madencilik faaliyeti yürütmesi yönünde lehine karar verilen kişiyi sorumludur. Bu fıkra kapsamında zeytin sahasının taşınmasına ilişkin usul ve esaslar Tarım ve Orman Bakanlığı'nın uygun görüşü alınarak Bakanlıkça, zeytin bahçesi tesis edilmesine ilişkin usul ve esaslar Tarım ve Orman Bakanlığı'na belirlenir." düzenlemesi yer almaktadır.

21/09/2017 tarihli ve 30187 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Maden Yönetmeliği; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hüküm ve tasarrufu altında olan ve içerisinde buldukları arzın mülkiyetine tabi olmayıp Devletin mülkiyetinde olan maden kaynaklarının, milli menfaatlere uygun olarak aranması, işletilmesi, geliştirilmesi ve üretilmesi amacıyla gerçek ve tüzel kişilere Bakanlık tarafından belli bir süreyle hak verilmesi için 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun uygulanması ile ilgili usul ve esasları düzenlemek amacıyla 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması" başlığını taşıyan 45. maddesinde; Devletin, tarım arazileri ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanılmamasını ve tahribini önlemek, tarımsal üretim planlaması ilkelerine uygun olarak bitkisel ve hayvansal üretimi artırmak maksadıyla, tarım ve hayvancılıkla uğraşanların işletme araç ve gereçlerinin ve diğer girdilerinin sağlanmasını kolaylaştıracağı; "Yönetmelikler" başlığını taşıyan 124. maddesinde; Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilecekleri kural belirlenmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Madencilik faaliyetlerinde izinler" başlıklı 7. maddesinin 7. fıkrasında; "(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/3 md.) Madencilik faaliyeti yapılan alanların, izne tabi alan olmaları halinde, ilgili olduğu kanun hükümlerine göre gerekli izinlerin alınması zorunludur. Ancak, Genel Müdürlükçe işletme ruhsatı verildikten sonra, işletme ruhsat alanının diğer kanunlara göre izne tabi alan haline gelmesi durumunda ilgili kanunların öngördüğü yükümlülüklerin yerine getirilmesi suretiyle kazanılmış haklar korunarak faaliyetler sürdürülür. Diğer kanunlara göre izne tabi alanlar, Genel Müdürlüğün görüşü alınarak belirlenir." hükmü yer almıştır.

3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı, Yabancılarının Aşılattırılması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, aşılı zeytinlerin bakım, tımar ve toplanma ve sıklarının kökletme ve yeniden fidan dikme suretiyle meydana getirilecek zeytinliklerin tesis ve yetiştirme, yabancı zeytinliklerin açma ve aşılama işlerinin Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın (Tarım ve Orman Bakanlığı) direktifi altında yapılacağı; 2. maddesinde, orman sınırları dışında bulunan ve Devletin hüküm ve tasarrufunda olan yabancı zeytinlik, Antep fıstığı ve harnupluklar ve her nevi sakız neveleri ile orman sınırları dışında olup da 17/10/1983 tarih ve 2924 sayılı Kanun kapsamında bulunmayan zeytin yetiştirmeye elverişli fundalık ve makiliklerin Tarım ve Orman Bakanlığı'na tespit edilip haritalandırılacağı; 3. maddesinde de, bu alanlarda yabancı zeytin, fıstıklık ve harnupluk ile sakız

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2022/3215

Karar No : 2024/2503

nevileri olan menengiç, buttum, yabancı sakız, Filistin sakızı ağaçlarını aş ilayıp yetiş tirecekler ile zeytin yetiş tirmeye elverişli fundalık ve makilik alanlarda gerekli temizlemeyi yapıp zeytin dikim alanları meydana getireceklerin, dilekçe ile arazinin bulunduğu en büyük mülki amire baş vuracakları, baş vuranlar arasında Bakanlıkça belirlenecek esas ve öncelik sırasına göre seçilen kişilerden, bu işlemleri yerine getireceklerine dair bir yükümlülük belgesi alınacağı, fidan dıkecek olanlara devletçe maliyet bedeli üzerinden zeytin fidanı sağ lanacağı, beş yıl süre ile taşınmazın gayesine uygun olarak kullanıldığı Tarım ve Orman Bakanlığınca tespit edilenlere mahallin en büyük mülki amiri tarafından tapularının devredileceği, bu yolla verilen taşınmazların hiçbir şekilde verilmiş amacı dışında kullanılmayacağı, bu taşınmazların; miras dahil hiçbir şekilde bölünemeyeceği, verilmiş tarihindeki yüzölçümünün hiçbir şekilde küçültülemeyeceği, aksi takdirde Hazinece geri alınacağı, bu hususlarda taşınmaz siciline gerekli şekilde verileceği, bu maddeye göre verilen süre içinde aşılama, temizleme, dikim ve bakım işlemleri yapılmamış olursa verilen izin Bakanlıkça resen iptal edileceği kurallarına yer verilmiştir.

Anılan Kanun'un 17. maddesinin 1. fıkrasında, Devletin; zeytinciliğin inşahı, yeni zeytin dikim alanlarının tespiti, zeytin dikim ve yetiş tirilmesinin teşviki ile verimin artırılması, hastalık ve zararlılarla mücadele ile ürün elde etmekte masrafları azaltıcı araç ve gereçlerin imal ve ithalinde gerekli kolaylıkları sağlayacağı; 20. maddesinde ise, zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegetatif ve generatif geliş mesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamayacağı ve iş letilemeyeceği; bu alanlarda yapılacak zeytinyağı fabrikaları ile küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmelerinin yapımı ve iş letilmesinin Tarım ve Orman Bakanlığının iznine bağlı olduğu, zeytincilik sahalarının daraltılamayacağı, ancak, belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalarının imar hudutları kapsamı içine alınması hâlinde altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam yapılaşmanın, zeytinlik alanının % 10'unu geçemeyeceği, bu sahalardaki zeytin ağaçlarının sökülmesinin Tarım ve Orman Bakanlığının fenni gerekçeye dayalı iznine tabi olduğu; bu iznin verilmesinde, Tarım ve Orman Bakanlığınca bağlı araştırma enstitülerinin ve mahallinde varsa ziraat odasının uygun görüşünün alınacağı; bu hâlde dahi kesin zaruret görülmeyen zeytin ağacının kesilemeyeceği ve sökülemeyeceği; izinsiz kesenler veya sökenlere ağaç başına altmış Türk Lirası idarî para cezası verileceği kuralları yer almıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Anayasanın 124. maddesi uyarınca davalı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının yönetmelik çıkarma yetkisi hususunda tereddüt bulunmamakla birlikte, çıkarılacak yönetmeliğin Bakanlığın görev alanı ile ilgili olması, kanunların uygulanmasını sağlamak amacıyla gütmesi ve kanunlara aykırı olmaması gerektiği hususu da aynı maddede yer alan Anayasa kuralıdır.

Davalı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca tarafından çıkarılan Yönetmelik değ iş ikliği ile özetle; ülkenin elektrik ihtiyacını karşılamak üzere yürütülen madencilik faaliyetlerinin tapuda zeytinlik olarak kayıtlı olan alanlara denk gelmesi halinde faaliyetlerin başka alanlarda yürütülmesinin mümkün olmadığı durumda madencilik faaliyeti bitiminde sahanın rehabilite edileceğine ve eski hale getirileceğine ilişkin taahhütte bulunulması halinde zeytin sahasının madencilik faaliyeti yürütülecek kısmının taşınmasına, sahada madencilik faaliyetleri

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2022/3215

Karar No : 2024/2503

yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inşa edilmesine kamu yararı dikkate alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca izin verileceği düzenlenmiştir.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun 7. maddesinin 7. fıkrasında, madencilik faaliyeti yapılan alanların, izne tabi alan olmaları halinde, ilgili olduğu kanun hükümlerine göre gerekli izinlerin alınmasının zorunlu olduğu kurala bağlanmıştır, 3573 sayılı Zeytinciliğin İslahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunun 20.maddesinde ise; zeytinlik sahalalarının daraltılması, zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin vegatatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılması ve işletilmesi yasaklanmıştır.

Bu durumda, zeytinlik sahalarda yürütülecek madencilik faaliyetleri bakımından 3213 sayılı Kanun'un 7.maddesinde, "ilgili kanun hükümleri" şeklinde yapılan atfın 3573 sayılı Kanun hükümlerine yönelik olduğu ve ayrı bir yasal düzenleme yapılmadığı sürece zeytinlik sahalarda madencilik faaliyetlerinin ancak anılan Kanun hükümlerine çerçevesinde yürütülebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

3573 sayılı Kanun ise zeytinlik sahalarla ilgili olarak sadece; Tarım ve Orman Bakanlığı'nın izni ile zeytinyağı fabrikaları ve küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmelerinin yapımı ve işletilmesine cevaz vermiş, zeytinlik sahalaların daraltılmayacağı kuralının istisnası olarak belediye sınırları içinde bulunan zeytinlik sahalaların imar hudutları içine alınması halinde altyapı ve sosyal tesisler dahil toplam zeytinlik alanının en fazla yüzde onu kadarlık kısmının yapılaşmaya açılması imkanı getirilmiş, bu sahalardaki zeytin ağaçlarının sökülmesi Tarım ve Orman Bakanlığı'nın fenni gereğe dayalı iznine tabi kılınmıştır.

Dava konusu Yönetmelik değişikliği ile gerek Maden Kanununda yer alan ilgili kanun hükümlerine göre alınacak izinleri zorunlu tutan hüküm gerekse Zeytinciliğin İslahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun ile getirilen yasaklama ve sınırlandırmalar göz ardı edilerek, zeytinlik alanlardaki zeytinlerin sökülüp taşınması, başka yere dikilmesi, taşınmanın mümkün olmaması halinde ise doğrudan madencilik faaliyetine başlanılarak faaliyetin sonunda sahanın rehabilite edilip eski haline getirilmesi yönünde madencinin vereceği taahhütname ve davalı bakanlığın izni, bu alanlarda madencilik faaliyeti yürütülmesi için yeterli görülmüştür.

Davalı idarece yeni ekonomik ve sosyal gelişmeler ile birlikte ülkenin artan enerji ihtiyacının öncelikle yerli kaynaklardan karşılanması ve bu yöndeki faaliyetlerin zeytinlik alanlarda kayıp yaşanmadan, dengeli bir biçimde sürdürülmesi amacıyla dava konusu yönetmeliğin yayımlandığı ileri sürülmekte ise de; 3573 sayılı Zeytinciliğin İslahı Ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun uyarınca korunma altında bulunan zeytinlik sahalardaki faaliyetlerin Kanun ile düzenlenmesi gerektiği ve esasen davalı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın bu alanı kendi başına yönetmelik ile düzenleme yetkisi bulunmadığından davalı idarenin bu iddiası yerinde görülmemiştir.

Yapılan açıklamalar çerçevesinde, Maden Kanununda madencilik faaliyetleri için, ilgili kanun hükümlerine yapılan atıf ve 3573 sayılı Kanun ile getirilen sınırlamalar ve yasaklamaların Yönetmelikle ortadan kaldırılması mümkün olmadığından, 3213 sayılı Kanunda ya da 3573 sayılı Kanunda değişiklik yapılmaksızın dava konusu Yönetmelik değişikliği ile zeytinlik alanlarda madencilik faaliyetine davalı idarenin izni ve madencinin taahhütnamesi ile olanak sağlayan

T.C.
DANIŞTAY
SEKİZİNCİ DAİRE

Esas No : 2022/3215

Karar No : 2024/2503

düzenlemede hukuka uyarlık görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Dava konusu 01/03/2022 tarih 31765 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren Maden Yönetmeliği’nde Değ iş iklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1. maddesi ile eklenen Maden Yönetmeliğinin 115. maddesinin 4. fıkrasının **İPTALİNE**,

2. Ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 527,80 TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

3. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 17.100,00TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

4. Posta giderleri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra istemi halinde davacıya iadesine,

5. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere,

02/05/2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvuru Harcı : 124,00-TL

Karar Harcı : 168,30-TL

YD Harcı : 133,00-TL

Vekâlet Harcı : 11,50-TL

Posta Gideri : 91,00-TL

TOPLAM : 527,80-TL

NB

